

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องของพฤติกรรมการบริโภคอย่างยั่งยืนของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งนี้ตามรายละเอียดแต่ละประเด็น ดังนี้

- 5.1 สรุปการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผล
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปการวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องของพฤติกรรมการบริโภคอย่างยั่งยืนของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีจุดมุ่งหมายสำคัญ 4 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิมที่เกี่ยวข้องกับจิตตามสถานการณ์และพฤติกรรมการบริโภคอย่างยั่งยืน 2) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับจิตตามสถานการณ์และพฤติกรรมการบริโภคอย่างยั่งยืน 3) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิมและปัจจัยด้านสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับจิตตามสถานการณ์และพฤติกรรมการบริโภคอย่างยั่งยืน และ 4) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านจิตตามสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องของพฤติกรรมการบริโภคอย่างยั่งยืน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร อบต. ในปี พ.ศ. 2554 จำนวน 1,200 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยแบ่งกลุ่มตัวแปรออกเป็น 5 ประเภท คือ 1) กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม 2) กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ 3) กลุ่มตัวแปรจิตตามสถานการณ์ 4) กลุ่มตัวแปรพฤติกรรมการบริโภคอย่างยั่งยืน และ 5) ลักษณะทางชีวสังคมของผู้บริหาร อบต. ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายจ่ายด้านการอุปโภคบริโภคต่อเดือน ตำแหน่ง และจำนวนสื่อที่ใช้รับข่าวสาร ซึ่งเป็นตัวแปรแบ่งกลุ่มย่อยในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมีนาคม-กรกฎาคม 2554 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยใช้สถิติจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบ Stepwise และ Hierarchical และมีสถิติขั้นรองในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มเป็นรายคู่ด้วยวิธี Scheffe' การวิเคราะห์ทางสถิติทั้งหมดกระทำในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยที่แบ่งโดยลักษณะทางชีวสังคมของผู้บริหาร อบต. เพื่อให้ได้ผลชัดเจนที่สุด

ผลการวิจัยที่สำคัญ มี 5 ประการ คือ

1) ผู้บริหาร อบต. ที่มีจิตลักษณะเดิม 3 ด้านมาก คือ สุขภาพจิตที่ดีมาก และ/หรือมุ่งอนาคต ควบคุมตนสูง และ/หรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อการบริโภคอย่างยั่งยืน ความพร้อมที่จะบริโภคอย่างยั่งยืน พฤติกรรมการเรียนรู้และเผยแพร่ข่าวสาร และพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมาก และยิ่งพบอีกว่า ปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิมสามารถทำนายทัศนคติที่ดีต่อการบริโภคอย่างยั่งยืน ความพร้อมที่จะบริโภคอย่างยั่งยืน พฤติกรรมการเรียนรู้และเผยแพร่ข่าวสาร และพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในกลุ่มรวมได้ 37.7%, 37.6%, 12.9% และ 19.3% ตามลำดับ โดยทำนายทัศนคติที่ดีต่อการบริโภคอย่างยั่งยืน ความพร้อมที่จะบริโภคอย่างยั่งยืน และพฤติกรรมการเรียนรู้และเผยแพร่ข่าวสารได้สูงสุด 42.8%, 40.5% และ 15.6% ตามลำดับ ในกลุ่มการศึกษาน้อย และทำนาย

พฤติกรรมกรรมการบริโภคนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมได้สูงสุด 22.3% ในกลุ่มปลัด อบต. โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่อในอำนาจตน และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ตามลำดับ

2) ผู้บริหาร อบต. ที่อยู่ในสถานการณ์ 3 ด้านมาก คือ มีการรับรู้ข่าวสารจากสื่อมาก เห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก และการรับรู้ที่สถานทางสังคมมาก เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อการบริโภคอย่างยั่งยืน ความพร้อมที่จะบริโภคอย่างยั่งยืน พฤติกรรมการเรียนรู้และเผยแพร่ข่าวสาร และพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมาก และยิ่งพบอีกว่า ปัจจัยด้านสถานการณ์สามารถทำนายทัศนคติที่ดีต่อการบริโภคอย่างยั่งยืน ความพร้อมที่จะบริโภคอย่างยั่งยืน พฤติกรรมการเรียนรู้และเผยแพร่ข่าวสาร และพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในกลุ่มรวมได้ 26.0%, 31.9%, 6.3% และ 6.8% ตามลำดับ โดยทำนายทัศนคติที่ดีต่อการบริโภคอย่างยั่งยืน และความพร้อมที่จะบริโภคอย่างยั่งยืน ได้สูงสุด 32.5% และ 35.8% ตามลำดับ ในกลุ่มการศึกษาน้อย ทำนายพฤติกรรมการเรียนรู้และเผยแพร่ข่าวสารได้สูงสุด 10.1% ในกลุ่มปลัด อบต. และทำนายพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมได้สูงสุด 9.1% ในกลุ่มอายุมาก โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การรับรู้ที่สถานทางสังคม การรับรู้ข่าวสารจากสื่อ และการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง ตามลำดับ

3) ผู้บริหาร อบต. ที่มีจิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ และจิตตามสถานการณ์มาก คือ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มาก รับรู้ที่สถานทางสังคมมาก และทัศนคติที่ดีต่อการบริโภคอย่างยั่งยืนมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมการเรียนรู้และเผยแพร่ข่าวสาร และพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้บริหาร อบต. ประเภทตรงข้าม โดยพฤติกรรมการเรียนรู้และเผยแพร่ข่าวสารพบในกลุ่มอายุน้อย และกลุ่มรับสื่อมาก ส่วนพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมพบในกลุ่มรวม กลุ่มอายุน้อย และกลุ่มรับสื่อมาก ปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิมเมื่อร่วมกับปัจจัยด้านสถานการณ์ สามารถร่วมกันทำนายทัศนคติที่ดีต่อการบริโภคอย่างยั่งยืน ความพร้อมที่จะบริโภคอย่างยั่งยืน พฤติกรรมการเรียนรู้และเผยแพร่ข่าวสาร และพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในกลุ่มรวมได้ 40.5%, 43.2%, 15.1% และ 20.3% ตามลำดับ โดยทำนายทัศนคติที่ดีต่อการบริโภคอย่างยั่งยืน ได้สูงสุด 44.4% ในกลุ่มการศึกษาน้อย ทำนายความพร้อมที่จะบริโภคอย่างยั่งยืน และพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ได้สูงสุด 44.8% และ 23.5% ตามลำดับ ในกลุ่มอายุมาก และทำนายพฤติกรรมการเรียนรู้และเผยแพร่ข่าวสารได้สูงสุด 18.3% ในกลุ่มปลัด อบต. โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ รับรู้ที่สถานทางสังคม ความเชื่ออำนาจในตน ตามลำดับ

4) ผู้บริหาร อบต. ที่มีจิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ และจิตตามสถานการณ์มาก คือ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มาก รับรู้ที่สถานทางสังคมมาก และความพร้อมที่จะบริโภคอย่างยั่งยืนมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมการเรียนรู้และเผยแพร่ข่าวสาร และพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าผู้บริหาร อบต. ประเภทตรงข้าม โดยพฤติกรรมการเรียนรู้และเผยแพร่ข่าวสารพบในกลุ่มรวม และกลุ่มอายุมาก ส่วนพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมพบในกลุ่มรวม กลุ่มอายุน้อย กลุ่มการศึกษามาก และกลุ่มนายก อบต.

5) ปัจจัยด้านจิตตามสถานการณ์ สามารถทำนายพฤติกรรมการเรียนรู้และเผยแพร่ข่าวสาร และพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ได้เพิ่มขึ้นจากปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิมและปัจจัยด้านสถานการณ์ ซึ่งเป็นการทำนายในกลุ่มรวมได้เพิ่มขึ้น 1.9% และ 8.4% ตามลำดับ โดยทำนายพฤติกรรมการเรียนรู้และเผยแพร่ข่าวสาร และพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพิ่มขึ้นได้สูงสุด

เท่ากับ 4.4% และ 10.6% ตามลำดับ ในกลุ่มรายจ่ายมาก โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ ความพร้อมที่จะบริโภคอย่างยั่งยืน และทัศนคติที่ดีต่อการบริโภคอย่างยั่งยืน ตามลำดับ

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยดังกล่าว มีข้อค้นพบหลายประการที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาพฤติกรรม การบริโภคอย่างยั่งยืนของผู้บริโภค อบต. แต่ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1) ผู้บริโภค อบต. ที่มีจิตลักษณะเดิม 3 ด้านมาก/สูง คือ สุขภาพจิตที่ดีมาก และ/หรือมุ่งอนาคต ควบคุมตนเอง และ/หรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มาก เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบริโภคอย่างยั่งยืน ความพร้อมที่จะบริโภคอย่างยั่งยืน พฤติกรรมการเรียนรู้และเผยแพร่ข่าวสาร และพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมาก และยิ่งพบอีกว่า ปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิมสามารถทำนายทัศนคติที่ดีต่อการบริโภคอย่างยั่งยืน ความพร้อมที่จะบริโภคอย่างยั่งยืน พฤติกรรมการเรียนรู้และเผยแพร่ข่าวสาร และพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในกลุ่มรวมได้ 37.7%, 37.6%, 12.9% และ 19.3% ตามลำดับ โดยทำนายทัศนคติที่ดีต่อการบริโภคอย่างยั่งยืน ความพร้อมที่จะบริโภคอย่างยั่งยืน และพฤติกรรมการเรียนรู้และเผยแพร่ข่าวสารได้สูงสุด 42.8%, 40.5% และ 15.6% ตามลำดับ ในกลุ่มการศึกษาน้อย และทำนายพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมได้สูงสุด 22.3% ในกลุ่มปลัด อบต. โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่อในอำนาจตน และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเอง ตามลำดับ ทั้งนี้ ตามทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะ (ดวงเดือน พันธมานวิณ. 2539 : 54-55) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่สรุปลักษณะทางจิตใจจากการวิจัยหลายสิบเรื่องที่ศึกษาคนไทย และได้เปรียบเทียบพฤติกรรมต่างๆ ของการเป็นคนดีและคนเก่งเหมือนผลไม้บนต้น เช่น ผลมะม่วง การที่จะได้มะม่วงดกผลใหญ่หวานอร่อยบนต้นนี้ ลำต้น และรากจะต้องสมบูรณ์ ลักษณะทางจิตใจ 5 ประการเปรียบเสมือนส่วนลำต้นของต้นไม้อัจฉริยะ ซึ่งเป็นสาเหตุของพฤติกรรม ลักษณะทางจิตใจ 5 ประการนี้คือ 1) ทัศนคติคุณธรรม ค่านิยมที่เก็งข้องกับพฤติกรรมที่กำลังพิจารณาอยู่นั้น 2) เหตุผลเชิงจริยธรรม หรือการเห็นแก่ผู้อื่น ส่วนร่วม และหลักสากลมากกว่าการเห็นแก่ตัว 3) ลักษณะมุ่งอนาคต สามารถคาดการณ์ไกล และสามารถควบคุมตนเองให้อุดได้ รอได้อย่างเหมาะสม 4) ความเชื่ออำนาจในตนว่าทำได้ดี ทำชั่วจะต้องได้รับโทษและ 5) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หรือความมุ่งมั่นบากบั่นฝ่าฟันอุปสรรคจนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ลักษณะทางจิตใจทั้ง 5 ประการนี้ถ้ามีมากในบุคคลใดบุคคลนั้นจะเป็นผู้มีพฤติกรรมของคนดีและคนเก่งอย่างสม่ำเสมอ แต่ถ้าขาดลักษณะหลายประการมากเท่าใด บุคคลนั้นจะเป็นผู้ที่ไม่สามารถเป็นคนดีและคนเก่งได้ นอกจากลักษณะทางจิตใจ 5 ประการ ที่ลำต้นของต้นไม้อัจฉริยะแล้ว พฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง จะเกิดได้ก็ต่อเมื่อบุคคลมีลักษณะทางจิตใจที่เป็นพื้นฐานทางจิตใจ 3 ประการคือ 1) สติปัญญา คือความเฉลียวฉลาดเหมาะสมกับอายุ เมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็มีความสามารถทางการคิดที่เป็นนามธรรมขั้นสูงได้ 2) ประสพการณ์ทางสังคมหมายถึงการเข้าใจมนุษย์และสังคม รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา และ 3) มีสุขภาพจิตดี ซึ่งหมายถึงการมีความวิตกกังวลน้อย หรือในปริมาณที่เหมาะสมกับเหตุการณ์ สอดคล้องงานวิจัยของ ไพฑูรย์ พิมดี (2551 : 126-127) ที่ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอนุรักษ์ป่าชุมชนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัยพบว่า สมาชิก อบต. ที่มีจิตลักษณะเดิมแต่ละด้านใน 3 ด้านสูง คือ มีการมุ่งอนาคตควบคุมตนเอง หรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง หรือความเชื่ออำนาจในตนสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์ป่าชุมชน และพฤติกรรมรักษาระเบียบ มากกว่าสมาชิก อบต. ประเภทตรงข้าม และยิ่งพบอีกว่าปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิมสามารถทำนายพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์ป่าชุมชน และ

พฤติกรรมรักษาระเบียบ ในสมาชิก อบต.กลุ่มรวมได้ 22.0% และ 39.5% ตามลำดับ โดยทำนายพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์ป่าชุมชน และทำนายพฤติกรรมรักษาระเบียบ ในกลุ่มสมาชิก อบต. ที่มีฐานะครอบครัวสูง ได้สูงสุดเท่ากับ 33.6% และ 43.5% ตามลำดับ โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การมุ่งอนาคตควบคุมตน และความเชื่อในอำนาจตน ตามลำดับ งานวิจัยของ สุรชัย ชาสุรีย์ (2552 : 136-137) ที่ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัยพบว่า นายก อบต. ที่มีจิตลักษณะเดิม 3 ด้านสูง คือ มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เชื่ออำนาจในตนสูง และสุขภาพจิตที่ดีมาก เป็นผู้มีความมีเหตุมีผลมาก มีภูมิคุ้มกันตนมาก และมีการรับรู้คุณความดีมาก นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิมสามารถทำนายความมีเหตุมีผล การมีภูมิคุ้มกันตน และการรับรู้คุณความดี ในนายก อบต.กลุ่มรวมได้ 14.0%, 34.6% และ 33.0% ตามลำดับ โดยทำนายความมีเหตุมีผลได้สูงสุด 20.4% ในกลุ่มอาชีพเกษตรกรรม ทำนายการมีภูมิคุ้มกันตนได้สูงสุด 40.7% ในกลุ่มรายได้ครอบครัวมาก และทำนายการรับรู้คุณความดีได้สูงสุด 40.6% ในกลุ่มไม่เคยฝึกอบรม โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ ความเชื่อในอำนาจตน การมุ่งอนาคตควบคุมตน และสุขภาพจิตที่ดี ตามลำดับ งานวิจัยของ ธรณ์ธัญย์ อภิภาณุกิจ (2554 : 170-171) ได้ศึกษาลักษณะทางจิตและลักษณะทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมประหยัดพลังงานไฟฟ้า ในอาคารสำนักงานธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ โดยได้ศึกษากับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า จิตลักษณะเดิม (ความเชื่ออำนาจในตน และเหตุผลเชิงจริยธรรม) จิตตามสถานการณ์ (เจตคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมประหยัดพลังงานไฟฟ้า และความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาการขาดแคลนพลังงานไฟฟ้า) และสถานการณ์ทางสังคม (การรับรู้ข่าวสารด้านการประหยัดพลังงานไฟฟ้า) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมประหยัดพลังงานไฟฟ้าในอาคารสำนักงานของพนักงานธนาคาร ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มจำแนกตามเพศ นอกจากนี้ยังพบว่า การมีส่วนร่วมประหยัดพลังงานไฟฟ้าในอาคารสำนักงาน แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสองตัวแปรพร้อมกัน คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการประหยัดพลังงานไฟฟ้ากับความเชื่ออำนาจในตน โดยพนักงานธนาคารที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการประหยัดพลังงานไฟฟ้าสูง และมีความเชื่ออำนาจในตนสูง จะมีส่วนร่วมประหยัดพลังงานไฟฟ้าในอาคารสำนักงานสูงกว่า พนักงานธนาคารที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการประหยัดพลังงานไฟฟ้าต่ำ และมีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ และงานวิจัยของ นิภาพร โชติสุดแสน์ (2545 : 79) พบว่า นักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พฤติกรรมการเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว และพฤติกรรมรักษาระเบียบมากกว่า นักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนต่ำ พบผลในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม ที่สำคัญคือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มกรุงเทพฯ กลุ่มนักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก และกลุ่มนักศึกษาที่รับรู้สภาพของสถานที่ท่องเที่ยวว่ามีลักษณะที่ดีน้อย นอกจากนี้ยังพบว่า ในกลุ่มรวม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สองของพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยว โดยร่วมกับตัวแปรอื่นอีก 4 ตัว ทางด้านจิตลักษณะ สามารถทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวได้ 26.8% และยังพบผลเช่นเดียวกันในกลุ่มย่อยอีก 6 กลุ่ม นอกจากนี้ยังพบว่า ในกลุ่มรวม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับที่สองของพฤติกรรมรักษาระเบียบ โดยร่วมกับตัวแปรอื่นอีก 4 ตัว ทางด้านจิตลักษณะสามารถทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมรักษาระเบียบได้ 33.6% และพบผลเช่นเดียวกันในกลุ่มย่อยอีก 3 กลุ่ม

2) ผู้บริหาร อบต. ที่อยู่ในสถานการณ์ 3 ด้านมาก คือ มีการรับรู้ข่าวสารจากสื่อมาก เห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างมาก และการรับรู้ปทัสถานทางสังคมมาก เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการบริโภคอย่างยั่งยืน ความพร้อมที่จะบริโภคอย่างยั่งยืน พฤติกรรมการเรียนรู้และเผยแพร่ข่าวสาร และพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมาก และยิ่งพบอีกว่า ปัจจัยด้านสถานการณ์สามารถทำนายทัศนคติที่ดีต่อการบริโภคอย่างยั่งยืน ความพร้อมที่จะบริโภคอย่างยั่งยืน พฤติกรรมการเรียนรู้และเผยแพร่ข่าวสาร และพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในกลุ่มรวมได้ 26.0%, 31.9%, 6.3% และ 6.8% ตามลำดับ โดยทำนายทัศนคติที่ดีต่อการบริโภคอย่างยั่งยืน และความพร้อมที่จะบริโภคอย่างยั่งยืน ได้สูงสุด 32.5% และ 35.8% ตามลำดับ ในกลุ่มการศึกษาน้อย ทำนายพฤติกรรมการเรียนรู้และเผยแพร่ข่าวสารได้สูงสุด 10.1% ในกลุ่มปลัด อบต. และทำนายพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมได้สูงสุด 9.1% ในกลุ่มอายุมาก โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การรับรู้ปทัสถานทางสังคม การรับรู้ข่าวสารจากสื่อ และการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้าง ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ปทัสถานทางสังคมเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรม และ Fishbein (1975 อ้างในงามตา วณิชานนท์. 2535 : 261) ได้ประมวลผลงานวิจัยที่ใช้หลักเกณฑ์ตามหลักทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล 13 เรื่อง พบผลที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การใช้ทัศนคติกับปทัสถานทางสังคมเพื่อทำนายความตั้งใจที่จะประกอบพฤติกรรมนั้นมีความแม่นยำสูง กล่าวคือทำนายได้สูงถึง 56% ส่วนการรับรู้ข่าวสารจากสื่อ นั้น อาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ จิตลักษณะ และพฤติกรรมได้ โดยเฉพาะในปัจจุบันมีความเจริญทางเทคโนโลยีสูง ทำให้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนสามารถเข้าถึงบุคคลได้อย่างสะดวกรวดเร็ว และการมีแบบอย่างจากคนรอบข้าง เป็นการเรียนรู้ทางสังคมของมนุษย์ในการรับรู้การถ่ายทอดทางวัฒนธรรมและการกระทำต่างๆ ของสังคม การเรียนรู้ส่วนมากมักจะเลียนแบบผู้ที่ตนรัก นิยมชมชอบ หรือผู้ที่มีอำนาจ จากเหตุผลต่างๆ เหล่านี้ จึงทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การรับรู้ปทัสถานทางสังคม การรับรู้ข่าวสารจากสื่อ และการเห็นแบบอย่างจากคนรอบข้างสามารถทำนายทัศนคติที่ดีต่อการบริโภคอย่างยั่งยืน ความพร้อมที่จะบริโภคอย่างยั่งยืน พฤติกรรมการเรียนรู้และเผยแพร่ข่าวสาร และพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร อบต. ได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพฑูรย์ พิมดี (2551 : 126-127) ที่ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอนุรักษ์ป่าชุมชนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัยพบว่าสมาชิก อบต. ที่อยู่ในสถานการณ์ 3 ด้านมาก คือ มีการรับรู้สภาพการอนุรักษ์ป่าชุมชนมาก การรับรู้ปทัสถานทางสังคมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชุมชนมาก และการรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชุมชนมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์ป่าชุมชนมาก โดยพบในกลุ่มชอบเที่ยวป่า และยิ่งพบอีกว่า ปัจจัยด้านสถานการณ์สามารถทำนายพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์ป่าชุมชน และพฤติกรรมรักษาระเบียบ ในสมาชิก อบต.กลุ่มรวมได้ 24.2% และ 18.6% ตามลำดับ โดยทำนายพฤติกรรมเสริมสร้างและอนุรักษ์ป่าชุมชนได้สูงสุด 30.4% ในกลุ่มสมาชิก อบต. ที่มีการศึกษาน้อย และทำนายพฤติกรรมรักษาระเบียบได้สูงสุดเท่ากับ 23.6% ในกลุ่มสมาชิก อบต. ที่มีฐานะครอบครัวต่ำ โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชุมชน การรับรู้ปทัสถานทางสังคมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชุมชน และการรับรู้สภาพการอนุรักษ์ป่าชุมชน ตามลำดับ งานวิจัยของ วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร และชลิตา วสุวัต (2554 : 145) ที่ทำการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ผลการวิจัยพบว่า โมเดลที่

พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเส้นอิทธิพลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวแปร รวมทั้งค่าการทดสอบความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้ทุกค่า โดยโมเดลสุดท้ายมีค่าไค-สแควร์ (χ^2) = 90.23, df = 84, p-value = .30, ค่า RMSEA = 0.01, SRMR = .03, GFI = .99, AGFI = .97 และ CN = 1026.16 และพบว่าตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อการพฤติกรรมการณ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม คือ การเห็นแบบอย่างที่เหมาะสม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .80 นอกจากนี้ยังพบว่าปทัสถานของกลุ่มที่ส่งผลต่อการพฤติกรรมการณ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .21 งานวิจัยของ อธิวัฒน์ รัตนวงศ์แห (2551 : 77) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อสาธารณะและเครขรฐานะที่มีผลต่อการพฤติกรรมการณ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของพนักงานบริษัทเอกชน พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อสาธารณะสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการณ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของพนักงาน ได้ร้อยละ 22.2 งานวิจัยของ ไพฑูรย์ พิมติ (2551 : 95-97) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพฤติกรรมการณ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาปริญญาตรี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยพฤติกรรมการณ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมจะประกอบด้วยพฤติกรรมการณ์ใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า และพฤติกรรมการณ์หลีกเลี่ยงการสร้างขยะ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่อยู่ในสถานการณ์ 3 ด้านมาก คือ มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลมาก รับรู้ปทัสถานทางสังคมมาก และรับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการณ์ใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า และยังพบอีกว่าปัจจัยด้านสถานการณ์สามารถทำนาย พฤติกรรมการณ์ใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า และพฤติกรรมการณ์หลีกเลี่ยงการสร้างขยะ ในนักศึกษากรรุ่มรวมได้ 3.6% และ 9.4% ตามลำดับ โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล การรับรู้ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม และการรับรู้ปทัสถานทางสังคม ตามลำดับ งานวิจัยของ มนชิตา ทองก้อน (2546) ได้ศึกษาเจตคติการคล้อยตามกรรุ่มอ้างอิงกับความตั้งใจในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ พบว่า เจตคติกับความตั้งใจในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของนักศึกษา มีความสัมพันธ์กัน การคล้อยตามกรรุ่มอ้างอิงที่เป็นครู อาจารย์ บิดามารดา เพื่อนสนิท และญาติพี่น้อง และเจตคติในด้านเกี่ยวกับการการมีสุขภาพที่ดีควบคู่ไปกับการรักษาสิ่งแวดล้อม สามารถทำนายความตั้งใจในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาได้ โดยมีรูปแบบการทำนาย 4 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 ตัวแปรที่สามารถทำนายคือการคล้อยตามกรรุ่มอ้างอิงที่เป็นครู อาจารย์ รูปแบบที่ 2 ตัวแปรที่สามารถทำนายคือการคล้อยตามกรรุ่มอ้างอิงที่เป็นครู อาจารย์ และบิดามารดา รูปแบบที่ 3 ตัวแปรที่สามารถทำนายคือการคล้อยตามกรรุ่มอ้างอิงที่เป็นครู อาจารย์ บิดามารดา และเพื่อนสนิท รูปแบบที่ 4 ตัวแปรที่สามารถทำนายคือการคล้อยตามกรรุ่มอ้างอิงที่เป็นครู อาจารย์ บิดามารดา เพื่อนสนิท และญาติพี่น้อง และงานวิจัยของ พิรนนท์ บุรณะโสภณ (2538) ศึกษาพฤติกรรมการณ์เปิดรับข่าวสาร ความรู้ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อวิทยุ นิตยสาร และงานนิทรรศการมีความสำคัญเชิงบวกกับทัศนคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน สื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจทุกประเภทที่ทำการศึกษามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น

3) ผู้บริหาร อบต. ที่อยู่ในสถานการณ์ มีจิตลักษณะเดิม และจิตตามสถานการณ์สูง/มาก คือ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มาก รับรู้ปทัสถานทางสังคมมาก และทัศนคติที่ดีต่อการบริโภคอย่างยั่งยืนมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการณ์เรียนรู้และเผยแพร่ข่าวสาร และพฤติกรรมการณ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่า

ผู้บริหาร อบต. ประเภทตรงข้าม โดยพฤติกรรมการเรียนรู้และเผยแพร่ข่าวสารพบในกลุ่มอายุน้อย และกลุ่มรับสื่อมาก ส่วนพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมพบในกลุ่มรวม กลุ่มอายุน้อย และกลุ่มรับสื่อมาก ปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิมเมื่อร่วมกับปัจจัยด้านสถานการณ์ สามารถร่วมกันทำนายทัศนคติที่ดีต่อการบริโภคอย่างยั่งยืน ความพร้อมที่จะบริโภคอย่างยั่งยืน พฤติกรรมการเรียนรู้และเผยแพร่ข่าวสาร และพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในกลุ่มรวมได้ 40.5%, 43.2%, 15.1% และ 20.3% ตามลำดับ โดยทำนายทัศนคติที่ดีต่อการบริโภคอย่างยั่งยืน ได้สูงสุด 44.4% ในกลุ่มการศึกษาน้อย ทำนายความพร้อมที่จะบริโภคอย่างยั่งยืน และพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ได้สูงสุด 44.8% และ 23.5% ตามลำดับ ในกลุ่มอายุมาก และทำนายพฤติกรรมการเรียนรู้และเผยแพร่ข่าวสารได้สูงสุด 18.3% ในกลุ่มปลัด อบต. โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ปทัสถานทางสังคม ความเชื่ออำนาจในตน ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นความมุ่งมั่นหรือปรารถนาของผู้บริหาร อบต. ที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ และมีความเพียรพยายามเพื่อกระทำสิ่งนั้นให้บรรลุโดยไม่ทอดย้อต่ออุปสรรคหรือสิ่งกีดขวาง รวมทั้งพยายามฝ่าฟันให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และ McClelland ได้ศึกษาพบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลต่อความเจริญหรือความเสื่อมของประเทศชาติ ทั้งนี้ เพราะผลจากการวิจัยปรากฏว่าประชากรในประเทศที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่าประเทศที่มีประชากรที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ทั้งนี้เพราะคนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีลักษณะกระตือรือร้น และมานะบากบั่นในการทำงานใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และให้เกิดประโยชน์สูงสุด (McClelland, 1953 : 197) สอดคล้องการวิจัยของ ไพฑูรย์ พิมติ (2551 : 126-127) ที่ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอนุรักษ์ป่าชุมชนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และพบว่า ตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นตัวทำนายพฤติกรรมการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่สำคัญ และงานวิจัยของ ชวนชัย เชื้อสาธุชน (2546 : 59-62, 101-104) พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมประหยัดเวลา พฤติกรรมประหยัดพลังงานและวัสดุสำนักงาน และพฤติกรรมประหยัดการใช้จ่าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .51, .47 และ .40 เรียงตามลำดับ ส่วนการรับรู้ปทัสถานทางสังคม เป็นการรับรู้ของผู้บริหาร อบต. ว่าครอบครัว เพื่อนร่วมงาน ชุมชน ต้องการให้ตนมีพฤติกรรมบริโภคอย่างยั่งยืนมากน้อยเพียงใด และตนคล้อยตามบุคคลเหล่านี้มากน้อยเพียงใด ซึ่งตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ปทัสถานทางสังคมเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรม ร่วมกับทัศนคติต่อพฤติกรรม Fishbein (1975 อ้างในงามตา วณิชานนท์. 2535 : 261) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร และชลิตา วสุวัต (2554 : 145) ที่ศึกษาการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ผลการวิจัยพบว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเส้นอิทธิพลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัวแปร รวมทั้งค่าการทดสอบความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้ทุกค่า โดยโมเดลสุดท้ายมีค่าไค-สแควร์ (χ^2) = 90.23, df = 84, p-value = .30, ค่า RMSEA = 0.01, SRMR = .03, GFI = .99, AGFI = .97 และ CN = 1026.16 และพบว่าตัวแปรปทัสถานของกลุ่มส่งผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .21 และความเชื่ออำนาจในตน เป็นความเชื่อของผู้บริหาร อบต. ว่าผลดีหรือผลเสียที่เกิดกับตนนั้น เป็นเพราะการกระทำของตนเองเป็นส่วนใหญ่ ไม่ใช่เพราะโชคเคราะห์ และความบังเอิญ โดยความเชื่ออำนาจในตน มีความสัมพันธ์กับ

บุคลิกภาพ และสามารถใช้นายพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลได้ พบว่าบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน จะเป็นผู้ที่ทำให้ชีวิตของตนสนุกสนานได้เสมอ มีความสุขใจในสภาพที่ตนเป็น มีความวิตกกังวลน้อย เพราะรู้จักประเมินจุดเด่นจุดด้อยของตนได้อย่างแม่นยำ สามารถต่อสู้ให้กับสังคมและแก้ปัญหาส่วนตัวดีปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ ชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และมีความรับผิดชอบในพฤติกรรมที่เกิดขึ้น (Moursund. 1976) มีความกระฉับกระเฉงว่องไว เห็นคุณค่าของกาลเวลา สามารถปรับตัวได้ทุกสถานการณ์ (Rotter. 1966 : 2) จากงานวิจัยของ Hollander (1981 : 123) พบว่า ความเชื่ออำนาจภายในตน จะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลกระทำสิ่งที่ตนรับผิดชอบให้สัมฤทธิ์ผล และมีความพยายามมากกว่าบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจนอกตน สอดคล้องการวิจัยของ ไพฑูรย์ พิมพ์ (2551 : 126-127) ที่ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอนุรักษ์ป่าชุมชนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และพบว่า ความเชื่ออำนาจในตน เป็นตัวทำนายพฤติกรรมการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่สำคัญ ส่วนงานวิจัยของ สุรัชย์ ชาสุรีย์ (2552 : 136-137) ที่ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า นายก อบต. ที่มีจิตลักษณะเดิม 3 ด้านสูง คือ มุ่งอนาคตควบคุมตนสูง เชื่ออำนาจในตนสูง และสุขภาพจิตที่ดีมาก เป็นผู้ที่มีทัศนคติต่อพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาก มีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง มีความมีเหตุมีผลมาก มีภูมิคุ้มกันตนมาก และมีการรับรู้คุณค่าความดีมาก นอกจากนี้ยังพบว่า ความเชื่อในอำนาจตน เป็นตัวแปรทำนายความมีเหตุมีผล การมีภูมิคุ้มกันตน และการรับรู้คุณค่าความดี ที่สำคัญตัวหนึ่ง และงานวิจัยของ ธรณ์ธัญย์ อำภานุกิจ (2554 : 170-171) ที่ศึกษาลักษณะทางจิตและลักษณะทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมประหยัดพลังงานไฟฟ้าในอาคารสำนักงานธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ พบว่า จิตลักษณะเดิม (ความเชื่ออำนาจในตน และเหตุผลเชิงจริยธรรม) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมประหยัดพลังงานไฟฟ้าในอาคารสำนักงานของพนักงานธนาคาร ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มจำแนกตามเพศ โดยความเชื่ออำนาจในตนและตัวแปรอิสระอีก 4 ตัวแปรร่วมกันทำนายการมีส่วนร่วมประหยัดพลังงานไฟฟ้าในอาคารสำนักงาน ในกลุ่มรวมได้ร้อยละ 23.5 นอกจากนี้ยังพบว่า การมีส่วนร่วมประหยัดพลังงานไฟฟ้าในอาคารสำนักงาน แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระสองตัวแปรพร้อมกัน คือ การรับรู้ข่าวสารด้านการประหยัดพลังงานไฟฟ้ากับความเชื่ออำนาจในตน โดยพนักงานธนาคารที่มีการรับรู้ข่าวสารด้านการประหยัดพลังงานไฟฟ้าสูง และมีความเชื่ออำนาจในตนสูง จะมีส่วนร่วมประหยัดพลังงานไฟฟ้าในอาคารสำนักงานสูงกว่า พนักงานธนาคารประเภทตรงข้าม

4) ปัจจัยด้านจิตตามสถานการณ์ สามารถทำนายพฤติกรรมการเรียนรู้และเผยแพร่ข่าวสาร และพฤติกรรมกรบิโรคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ได้เพิ่มขึ้นจากปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิมและปัจจัยด้านสถานการณ์ ซึ่งเป็นการทำนายในกลุ่มรวมได้เพิ่มขึ้น 1.9% และ 8.4% ตามลำดับ โดยทำนายพฤติกรรมกรบิโรคการเรียนรู้และเผยแพร่ข่าวสาร และพฤติกรรมกรบิโรคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพิ่มขึ้นได้สูงสุดเท่ากับ 4.4% และ 10.6% ตามลำดับ ในกลุ่มรายจ่ายมาก โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ ความพร้อมที่จะบริโรคอย่างยั่งยืน และทัศนคติที่ดีต่อการบริโรคอย่างยั่งยืน ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะความพร้อมที่จะบริโรคอย่างยั่งยืน เป็นความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมกรบิโรคอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต ส่วนทัศนคติที่ดีต่อการบริโรคอย่างยั่งยืน เป็นให้การประเมินของผู้บริหาร อบต. ว่าการบริโรคอย่างยั่งยืนเป็นสิ่งที่มิประโยชน์หรือมีโทษ ความรู้สึกชอบ ความพึงพอใจต่อพฤติกรรมกรบิโรคอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ Hines, et.al. (1985 อ้างในดุชฎิ โยเหลา และประทีป จินฉี. 2537 : 12) กล่าวว่าบุคคลที่แสดงความตั้งใจว่าจะทำพฤติกรรม น่าจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม มากกว่าบุคคลที่

ไม่ได้แสดงความตั้งใจ และความตั้งใจของบุคคลเป็นผลมาจากตัวแปรหลายตัว ทั้งที่เป็นบุคลิกภาพและตัวแปรด้านการรู้คิด ซึ่งอธิบายได้ว่าก่อนที่บุคคลแสดงความตั้งใจที่จะทำพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เขาจะต้องมีความรู้และความตระหนักถึงสภาพปัญหา มีความรู้และทักษะพอเพียงต่อการแก้ปัญหา บวกกับมีลักษณะทางบุคลิกภาพที่ดี กล่าวคือ มีทัศนคติที่ดีต่อสภาพแวดล้อม มีความเชื่ออำนาจภายในตน และมีความรู้สึกรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมด้วย เมื่อบุคคลมีความพร้อมด้านความรู้ ทักษะ ประกอบกับมีลักษณะทางบุคลิกภาพที่เหมาะสมแล้ว การที่เขาจะแสดงพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม อาจถูกกระตุ้น หรือลบล้างโดยตัวแปรสภาวะแวดล้อม ได้แก่ สภาวะทางเศรษฐกิจ การบีบบังคับจากสังคมและทางเลือกที่จะแสดงพฤติกรรมขึ้น เช่น เขาอาจมีความรู้และทักษะสูง มีองค์ประกอบทางบุคลิกภาพที่ดี แต่ไม่บริจาคเงินเพื่อการจัดสารพิษในชุมชน เพราะเขาไม่มีเงิน เป็นต้น สอดคล้องกับกรณีวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2553 : 6-8) ที่ระบุไว้ว่า ปัจจัยที่ทำให้ผู้บริหารเป็นผู้บริโภคสีเขียวได้ประกอบด้วย 5 ปัจจัย คือ ลักษณะด้านประชากรศาสตร์ (เช่น อายุ รายได้ ระดับการศึกษา เป็นต้น) ความรู้ คุณค่าหรือค่านิยม ทัศนคติ และพฤติกรรม ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พีระนันท์ บุรณะโสภณ (2538) ศึกษาประชาชนทั่วไปทั้งชายและหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร ก็พบว่าทัศนคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม งานวิจัยของ ธรณ์ธัญย์ อภิธานุกิจ (2554 : 170-171) ที่ศึกษาลักษณะทางจิตและลักษณะทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมประหยัดพลังงานไฟฟ้าในอาคารสำนักงานธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ โดยได้ศึกษากับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ พบว่า จิตตามสถานการณ์ (เจตคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมประหยัดพลังงานไฟฟ้า และความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาการขาดแคลนพลังงานไฟฟ้า) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมประหยัดพลังงานไฟฟ้าในอาคารสำนักงานของพนักงานธนาคาร ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มจำแนกตามเพศ งานวิจัยของ ไพฑูรย์ พิมติ (2551 : 95-97) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาปริญญาตรี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยพฤติกรรมกรบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมจะประกอบด้วยพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า และพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสร้างขยะ พบว่า ปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ สามารถทำนายพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า และพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสร้างขยะ ได้เพิ่มขึ้นจากปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิมและปัจจัยด้านสถานการณ์ ในกลุ่มรวม 8.6% และ 6.9% ตามลำดับ โดยทำนายพฤติกรรมการใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า และพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการสร้างขยะ ในกลุ่มนักศึกษาที่มีผลการเรียนสูง เพิ่มขึ้นได้สูงสุดเท่ากับ 12.5% และ 9.2% ตามลำดับ โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ ความพร้อมที่จะกระทำการลดปริมาณขยะ และทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการลดปริมาณขยะตามลำดับ และงานวิจัยของ สุรัชชัย ชาสุรีย์ (2552 : 136-137) ที่ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ตัวแปรทัศนคติต่อพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นตัวทำนายความมีเหตุมีผล การมีภูมิคุ้มกันตน และการรับรู้คุณค่าที่ดีที่สำคัญ

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่จะให้ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ใน 2 ประเด็น ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นตัวทำนายและพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร อบต. ที่สำคัญที่สุดในกลุ่มจิตลักษณะเดิม และการรับรู้ทัศนคติทางสังคมเป็นตัวทำนายและพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่สุดในกลุ่มสถานการณ์ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนจังหวัด และหน่วยอื่นๆ) ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาตัวแปรดังกล่าวแก่ผู้บริหาร อบต. โดยอาจนำตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม มาเป็นเป้าหมายหลักในการส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร อบต. ในอนาคต

2) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

(1) ควรศึกษาวิจัยในลักษณะดังกล่าวอีก โดยอาจจะเพิ่มในส่วนของกลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิม ตัวแปรด้านลักษณะสถานการณ์ และตัวแปรด้านจิตตามสถานการณ์อื่นๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร อบต.

(2) ควรศึกษาวิจัยในกลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิม ตัวแปรด้านลักษณะสถานการณ์ และตัวแปรด้านจิตตามสถานการณ์ต่างๆ เหล่านี้อีก แต่อาจมีการเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมายเป็นอื่นๆ เช่น นักศึกษานักเรียน ผู้บริหารองค์กรอื่นๆ เป็นต้น

(3) ในการวิจัยพบว่าผู้บริหาร อบต. ยังควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาลักษณะทางจิตหลายด้าน ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร อบต. เช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ทัศนคติทางสังคม ความเชื่อในอำนาจตน และการรับรู้ข่าวสารจากสื่อ ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจนำข้อค้นพบเหล่านี้ไปส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้บริหาร อบต. มีคุณลักษณะดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น